

Naxçıvan iqtisadiyyatı ölkə iqtisadiyyatına tam inteqrasiya olunacaq

Dövlət proqramının digər hədəfi muxtar respublika əhalisinin həyat səviyyəsinin daha da yüksəldilməsidir

Məlum olduğu kimi, Prezident İlham Əliyev "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi haqqında sərəncam imzalamışdır. Naxçıvan MR Azərbaycan Respublikasının ayrılmaz tərkib hissəsidir və onun təqribən yarıməsrlük dövrü xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin fəaliyyəti ilə sıx bağlıdır.

Ulu Öndərin çoxşaxəli fəaliyyəti sayəsində bütün regionlarımızın, o cümlədən Naxçıvanın sosial-iqtisadi inkişafının təməli qoyulmuşdur. Prezident İlham Əliyevin 2004-cü ildən başlayaraq regionların sosial-iqtisadi inkişafına yönəltdiyi dövlət proqramlarında nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsi Naxçıvan MR-in da tərəqqisinə - burada yeni müəssisələrin və iş yerlərinin yaradılmasına, kommunal və sosial infrastruktur təminatı səviyyəsinin yüksəlməsinə səbəb olmuşdur.

Dövlət proqramları çərçivəsində görülmüş işlər Naxçıvan Muxtar Respublikasının gələcəkdə daha da inkişafı üçün geniş imkanlar yaratmışdır. Bu imkanlardan istifadə edilməklə muxtar respublikanın sosial-iqtisadi həyatında, o cümlədən kənd yerlərində iqtisadi fəaliyyətin sürətləndirilməsi, əlverişli biznes mühitinin formalaşdırılması, investisiyaların cəlb edilməsi nəticəsində ixracəyönlü dəyər zəncirinin qurulması və dayanıqlı iş yerlərinin yaradılması istiqamətlərində tədbirlərin yeni keyfiyyət mərhələsinə keçməsi əsas prioritetlərdən birinə çevrilmişdir. Odur ki, Naxçıvanın sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı tədbirlərin, həmçinin kompleks proqramların hazırlanması və onların icrasının davam etdirilməsi nəzərdə tutulur.

"Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı" məhz yeni mərhələdə qarşıda duran vəzifələrin reallaşdırılması məqsədilə hazırlanmışdır. Proqram Naxçıvan iqtisadi rayonuna daxil olan Naxçıvan şəhəri, Babək, Culfa, Kəngərli, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarını əhatə edir. Beləliklə, bu dövlət proqramında Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafının daha da sürətləndirilməsinə nail olunması üçün məqsədlər və prioritet istiqamətlər müəyyən edilmişdir.

Ötən dövr ərzində əldə olunmuş nailiyyətlərə qısaca nəzər salaq. "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nda da qeyd edildiyi kimi, ölkəmizdə regionların hərtərəfli inkişafı sahəsində 2004-cü ildən başlanılmış məqsədyönlü tədbirlər sayəsində muxtar respublikada görülmüş işlər infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi, qazlaşdırmanın təmin edilməsi, enerji təchizatının yaxşılaşdırılması, müasir yolların inşası, sosial infrastruktur obyektlərinin tikintisi, məşğulluq sahəsində uğurlu addımlarla nəticələnmişdir.

Prezident İlham Əliyevin 13 sentyabr 2019-cu il tarixli fərmanı ilə Şərur Sənaye Məhəlləsi yaradılmışdır. Elektrik enerjisi təchizatının yaxşılaşdırılması istiqamətində 169,8 meqavat gücündə 10 elektrik stansiyası istifadəyə verilmişdir. Təbii qazla təchizat tam yekunlaşmışdır. Naxçıvan şəhərinin və onun inzibati ərazisinə daxil olan yaşayış məntəqələrinin əhalisini içməli su və kanalizasiya xidməti ilə təmin etmək üçün sutəmizləmə qurğuları və 3 su anbarı tikilmişdir. Naxçıvan şəhərində, Əliabad qəsəbəsində, Tumbul, Hacınıyyət, Qaraçuq, Qaraxanbəyli və Bulqan kəndlərində su xətti və kanalizasiya şəbəkəsi quraşdırılmışdır. Rəbitə və informasiya texnologiyalarının tətbiqi sahəsində 1685,7 kilometr fiber-optik xətt çəkilmiş, onlarca ATS quraşdırılmış və bir çox köhnələri təmir olunmuşdur. Naxçıvan aeroportu regionun aviasiya nəqliyyat əlaqəsi üçün yeganə vasitə olmuş və 2004-cü ildən beynəlxalq hava limanı statusu qazanmışdır.

Sosial sahənin göstəricilərindən də bir neçəsini qeyd edərək deyək ki, son 10 ildə şəhid ailələrinə, müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olanlara və digər imtiyazlı şəxslərə 120 mənzil və 280 minik avtomobili verilmişdir. Ölkədə 2017-ci ildən həyata keçirilən özünüməşğulluq proqramına Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə 1320 ailə cəlb edilmişdir. Nailiyyətlərin daha da möhkəmləndirilməsi, regionun potensialından istifadənin səmərəliliyinin və iqtisadiyyatın rəqabətqabiliyyətliliyinin artırılması üçün müasir çağırışlara və yanaşmalara əsaslanan çoxsaylı tədbirlərin həyata keçirilməsi zəruri hesab olunur. Belə ki, muxtar respublikada olan təbii ehtiyatların (əlvan metallar) hesabına hasilat sənayesinin inkişaf etdirilməsi, xammal bazası əsasında yeni sənaye sahələrinin (tikinti materialları, qida məhsulları istehsalı və s.) qurulması və mövcud sənaye müəssisələrinin fəaliyyətinin genişləndirilməsi, habelə ayrı-ayrı sahələrdə güzəştlərin tətbiqinin nəzərdə tutulduğu sənaye zonasının yaradılması

gözlənilir. Elektrik enerjisinin istehsalı və ixracı üzrə mövcud potensialdan istifadə etməklə yeni bərpaulunan enerji (əsasən, günəş) stansiyalarının, həmçinin istilik-elektrik stansiyalarının tikintisi, Türkiyə sərhədinə 18 kilometrlik magistral boru xəttinin çəkilməsi ilə Naxçıvan MR-in Türkiyənin qaz şəbəkəsi ilə əlaqələndirilməsi gündəmə gələn məsələlərdir. Kənd təsərrüfatının inkişafında suvarma suyunun əhəmiyyətini nəzərə alaraq bölgədə suvarma şəbəkələrinin yenilənməsi, müasir suvarma sistemlərindən istifadənin genişləndirilməsi də vacib sayılan məsələlər sırasında dayanır. Eləcə də duz yataqları, mineral sular, tarixi və dini abidələr, ekoturizm üçün təbii əlverişli şəraitin olması nəzərə alınaraq əlavə dəyər yaradılması baxımından turizm infrastrukturunun qurulması nəzərdə tutulur.

Görüləcək işlər genişmiqyaslı və çoxşaxəlidir. Bunların hamısı davamlı iqtisadi artımın təmin edilməsinə və vətəndaşların həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilir. Məqsəd həm də Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsini və ölkə iqtisadiyyatına tam inteqrasiyasını təmin etməkdən ibarətdir. Bu məqsədlərə nail olmaq üçün 2023-2027-ci illər üçün 11 prioritet istiqamət müəyyən olunmuş və dövlət proqramının həyata keçirilməsi ilə bağlı icrası planlaşdırılan bütün tədbirlər həmin prioritet istiqamətlər üzrə qruplaşdırılmışdır.

Onu da vurğulayaq ki, 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi və ərazi bütövlüyümüzün bərpası ilə yaranmış yeni reallıq Orta dahlizin inkişaf perspektivlərini gündəmə gətirməklə, Zəngəzur dahlizinin açılmasını zəruri etmiş və Naxçıvan Muxtar Respublikasının tranzit potensialını genişləndirmişdir. Azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən genişmiqyaslı tikinti-quruculuq işləri və tətbiq olunan güzəştlər, həmçinin Zəngəzur dahlizi vasitəsilə bu ərazilərin Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə nəqliyyat əlaqələrinin qurulması perspektivi analoji güzəştlərin muxtar respublikada da tətbiqinə imkanlar yaradır.

Hazırda bu imkanlardan istifadə edərək Naxçıvanda iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi, əhalinin layiqli məşğulluğu, sosial rifah halının daha da yüksəldilməsi və ekoloji təhlükəsizliyin gücləndirilməsi istiqamətlərində işlərin yeni keyfiyyət mərhələsinə keçməsi öndə dayanır.

*Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"*